

Bodems kunnen onderling erg van elkaar verschillen. Verschillen zoals vochtigheid, korrelgrootte en hoeveelheid organisch materiaal liggen voor de hand, maar de chemische samenstelling is niet zichtbaar voor het blote oog en bepaalt toch mede welke planten het ergens goed zullen doen, of juist niet.

De aan- of afwezigheid van primaire nutriënten zoals stikstof-, fosfor- en kaliumverbindingen en de pH zijn zonder technische hulpmiddelen niet rechtstreeks waar te nemen, maar door de ervaren vegetatiekundige vrij goed af te lezen uit de aanwezige plantengroei. Voor secundaire nutriënten zoals zwavel, calcium en magnesium en a fortiori voor sporenelementen ligt dat al veel moeilijker, ook al omdat van de meeste wilde planten de voorkeuren voor die laatste minder goed gekend zijn.

De ene plantensoort heeft al een bredere ecologische amplitude dan de andere. Sommige soorten zijn bij afwezigheid van concurrentie quasi onverschillig aan de bodemsoort en lijken wel bijna overal te kunnen groeien, maar als er concurrentie optreedt blijken ze toch voorkeuren te hebben. Hierop berust de praktijk van het wieden in het traditionele tuinieren. Zonder meteen tot scheikundige analyses over te gaan kan de nauwgezette waarnemer toch van veel planten de ecologische voorkeuren leren aanvoelen door te observeren met welke andere planten ze graag samen groeien, door te kijken hoe ze het doen in tuinen op verschillende bodems, en door

Meiklokjes

Tekst : Johan Heirman

je af te vragen waarom ze het op de ene plek wel goed doen en niet op een andere, waar je dat wel zou verwachten. Zo doet bij voorbeeld het vochtminnende leverkruid het maar al te goed op humeus kalkrijk zand in mijn Gentse stadstuin, maar helemaal niet op de vochtige leem in Lierde, behalve in de met wierkalk bestrooide moestuin waar het wél kiemt (uit het gecomposteerde maaisel uit de stadstuin). Het is blijkbaar de kalk die voor Eupatorium het verschil maakt en kan compenseren voor een lagere bodemvochtigheid.

Meiklokjes zijn van die planten die ik – allicht om sentimentele redenen – altijd al in mijn bosrand wilde hebben. Omdat ze zo veelvuldig gekweekt worden zou je denken dat niets gemakkelijker is, maar in de meer natuurlijke toestand die ik in mijn tuinen nastreef lukt het maar niet. Niet op het humeus kalkrijk zand in Gent, en ook niet in Lierde, waar de pH waarschijnlijk wel min of meer goed is, maar de vette verweerde lössgrond blijkt er dan weer te zwaar of te vochtig voor ze. Ideaal

bleken ze te floreren in de stinzen-tuin van mijn vader, op het lichtleemig zand van het Land van Waas. Uit de natuur ken ik ze vooral van oude bossen op zure leemgronden en rivierduinen.

Het valt te begrijpen dat plantenliefhebbers graag, als dat haalbaar en betaalbaar is, wat andere grondsoorten in hun tuin willen hebben, om dan die geliefde soort die in de tuin van hun ouders stond ook in de eigen tuin te koesteren. Zelf heb ik ook wel eens enkele zakken afwijkend bodemmateriaal aangevoerd in mijn stadstuin, maar onvoldoende, zo bleek, om de dominantie van de plaatselijke bodemkenmerken te overvleugelen. De Meiklokjes deden het nog steeds niet. Als je wel op grotere schaal afwijkende grondsoorten aanvoert – maar dan spreken we al gauw over vrachtwagenladingsen – kun je de bodemkarakteristieken van je omgeving 'vervalsen' en daardoor minder leesbaar maken. Om die reden ben ik daar niet zo'n voorstander van.

Om toch maar die Meiklokjes in mijn tuin te krijgen zou ik natuurlijk een bedje voor ze kunnen spreiden, met precies de juiste grondsoort, of een perfect getitreerde en uitgebalanceerde tuingrond in een terdege afgeschermd perkje zodat niets van het kostbare substraat verloren kan gaan, en dan maar wieden natuurlijk. Maar dat zou in mijn ogen toch maar een miezerig surrogaat blijven, zo overduidelijk niet passend bij de rest. Sommige jeugdherinneringen kun je beter in gedachten koesteren en verder laten voor wat ze zijn.